

מסורת הש"ס

(א) סוטה מז: ונשם איתא דמניא, (ב) וצברכות ט: מכר רבי יהודה צריה דר"ש זן פולין, (ג) מניגה ג: (ד) שס: מנילה י: ערכין לב: תמורה כח, וזחיס ס: קן: מכות יט, שנועות נח, (ס) מעשרות פ"א מ"ה ר"ה יב, (ז) וינימות נט: כתובות כח: גיטין ז, לעיל ה: וי, (ח) גיטיונין ל: וס"ג, (ט) צברכות ל:, (ע) צברכים ל,

תורה אור השל"ם

1. ׀ררפטו את החשן מטבעתיו אַל טבעת האפר בפתיל תכלת להיות על חשב האפר ולא יוח החשן מעל האפר: שמות כח כח ׀ררפטו את החשן מטבעתיו אַל טבעת האפר בפתיל תכלת להיות על חשב האפר ולא יוח החשן מעל האפר באשר צוה יי את משה: שמות לט כא 2. כי לא יזנה לעולם אדם: איכה ג לא 3. וְלֹא הוֹרִישׁ מִנְשָׁה אֶת בֵּית שָׁאן וְאֵת בְּנוֹתֶיהָ וְאֵת חֲנָנֶה וְאֵת בְּנוֹתֶיהָ וְאֵת יוֹשְׁבֵי דוֹר וְאֵת בְּנוֹתֶיהָ וְאֵת יוֹשְׁבֵי יְבֻלָּעַם וְאֵת בְּנוֹתֶיהָ וְאֵת יוֹשְׁבֵי מִגְדוֹ וְאֵת בְּנוֹתֶיהָ וְיֻזְאֵל הַכַּנְעֲנִי לְשִׁבְתָּ בְּאֶרֶץ הָאֲחָזִית: שופטים א כז

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ולא הוריש: (ב) תוס' ד"ה (במדות הקודש) ודמיר כו' מפרשין תרומות ומעשרות וכו':

מוסף רש"י

זוהי הלכ. שאין מטיף את אונס למנוע יפה מפי רכס וסומכים על צינתם לקדקד שמועמם (שמוס חס). קדושה ראשונה. שקדושה יושע לשנתה, לא קדשה לעתיד לבא, אבל קדושה שניה מתקדשה (דף לב:). וכמו מקפת וקורא לה שס (מדף דף עא:). לשון מקריב ומגיען זה לה. ואסור לחצר להפריש ממנה שאין לפניו על מה שלפניו דשמה אותו שהוא סומך עליו אינו צעין שנאבד או נרקב ונמצא שאין אומר כלום ואוכל טבולים: נתן עיניו צדד זה. לקרוא לו שס מעשר על דד שני ואכל מנצד שני: חזי מאן גברא רבה אספיד עליה. ראה כמה אדם גדול העיד עליו דהיינו רבי יהושע הואיל וצא להעיד על זאת יפה כוון ודקדק בדבר אל נכון: גינאי. שס הנהר: ראו

מקום הניחו. כשיצאו צנינו אחרינו אס לא ימצאו מה לתקן צמה יגדל שםס: להסגדר. להסגדל: מכאן. שראינו שקבל רבי עדות זו ולמד הימנה אע"פ שדבר חימה הוא שהרי מעולם היו נוהגין צו איסור למדנו שאין מוזהין תלמיד חכם האומר דבר הלכה אִסידוש לאמר לא שמעת. אין מוזהין אין מצדילין אותו משמועמו לאמר חזור כך: מוזהין. שמשקצים את דבריו: מוזהין. לומר גאותך גרמה לך שלא הטיט אחז לשמוע דבר כהלכתו מפי רבך. לישנא אחריתא מנציחין ומסלקין אותו מדבריו: וחזוי. לשון גבוה הלצ שלא דקדק מפי רבו כל צרכו וסמכו על לצס: (א) ספוריש וגו'. אלא הניחוס למס עובד ויושבים ציניהס: אשטמטיסה.

ליהודה צריה דר"ש צן פזי: הרצה כרכים כצשו עולי מזרים. וקדשוס בקדושת הארץ ולא כצשוס עולי צלל לקדשם בשניה וסלכ לא כצשוס דקסצרי הואיל והסורו וסמרו דקדושה ראשונה צטלה דכי קדשה יהושע לשעתה קדשה ולא לעמיד לצא וסכסגלו צימי צצוכדנלר ולא רצו להסחיר קדושתה כדי שיהא מותר למרוש ולורוע שס צצציעית שאין נוהגת בצוה לארץ ויסמכו עליהן עניים ליעול לקט כסחה ופאה ומעשר עני וצית שאן מהן הימה וסותן שקדשו הן לא צטלו צחורצן שני כדלמרנין ציצמות צהערל (דף פצ:). והציאך ה' אלהיך אל הארץ אשר ירשו אצותיך וירשתהי ירושה ראשונה וסניה יס להס צצטלה ירושה ראשונה ונקרחת שניה ירושה אצל ירושה שלשית אץ להס שהסניה אץ פסקה הלכך צימי רבי נהגו איסור צארץ: עלה צעלמא. דלכילת עראי היא וסריא צארץ: מאגודה סאנליה. דמשנאגד אסור לאכול עראי: הנאגד. שדרכו לאוגדו: משיאגד. הוקצע למעשר ונאסר צאכילת עראי: לאו אדעסיה. כסח ר' מאיר ולא עשרו ולעולם סצירה ליה דצעי עשורי: ממקוס אחר. שמה היו ליה ירק מלוג צציתו וסמר הרי הוא מעשר על אגודה זו: למרוס **שלא מן המוקף**. מן סהמחוצר וסמוקן לו כגון אין מקיפין שתי חציות (צילה דף לב:). וכמו מקפת וקורא לה שס (מדף דף עא:). לשון מקריב ומגיען זה לה. ואסור לחצר להפריש ממנה שאין לפניו על מה שלפניו דשמה אותו שהוא סומך עליו אינו צעין שנאבד או נרקב ונמצא שאין אומר כלום ואוכל טבולים: נתן עיניו צדד זה. לקרוא לו שס מעשר על דד שני ואכל מנצד שני: חזי מאן גברא רבה אספיד עליה. ראה כמה אדם גדול העיד עליו דהיינו רבי יהושע הואיל וצא להעיד על זאת יפה כוון ודקדק בדבר אל נכון: גינאי. שס הנהר: ראו

קוני. כל הנחלים הולכים אל הים צגוצרת המלך: ספק עושה. שמה לא יתנו לך צפדיון: דצמלוס עסיף. דכתיב (שמות יב) וסמרתס את המלכות דמתחלת טחניה והרקדה צעיא סימור לשס מנה: דלווס **צדהייוו**. נתחצר עמס דדרך: טייעא. סוחר ערבי: כך עושין. צתמיה: לצני לויס. לצני חצורה שמתין והולך: דלמא ס"ג חדא וימנא. אלא מתיירא היה שלא יחזרו המיס וישטפו השנים והיס מדבר עליהס שימתין להס הגהר: **קמשה וססין רצון**. שנחלק להן יס סוף: צצצטינהו

שמעון צן אלעזר היא דלמר נתן עיניו צצד זה ואוכל צצד אחר ולהכי לא חשיצ תקון צצצת כשמעלה ויש לומר דשאני מדומע סכצר היה נתקן אצל תחלתו של טבל לא שרי על ידי דלפשר ליתן עיניו צצד זה ולאכול צצד אחר. ׀וע"ע חוספות גיטין לא. וצמחות נה. וצצכורות נט. ד"ה צמחשנן: **אמר** ליה אתה הוצרך לעשות רצון קונך בו'. שמה שר של יס השיב לו כך אי נמי רבי פנחס היה מחשצ צלצו שלכך היה מניח מלחלוק לו וכענין זה תריך לפרש צפרק קמא דמסכת ע"ז (דף קי.) גבי רבי אליעזר צן דורדייא דלמר שמיס צקשו עלי רחמיס:

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

ז.

נשים דירק צחוה לארץ אינו נוהג צו לא מעשר ולא תרומה וצסאר פירות נוהגת תרומה גדולה אצל לא מעשר אצל דגן תירוש ויהער חייצין לגמרי צין צתרומה צין צמעשר והכי איתא הסס אמר ר' יוחנן רצותינו צצגולה היו מפרשיין תרומות ומעשרות עד צצאו הרוצים וצטלוס מאן נינהו הרוצים תרגמוניא א"ר זעירא רצ יהודה צסס שמואל אומר חלת חוה לארץ ותרומת חוה לארץ אוכל וסולך ואחר כך מפריש ר' אצא צסס רצי שמואל אמר לא חשו אלא לתרומת דגן תירוש ויהער ומשמע דקאי אר' יוחנן דלמר דצגולה היו מפרשיין תרומות (ס) ׀ואתא רבי אצא לאשמעינין דקוקא צדגן תירוש ויהער היו מפרשיין תרומות ומעשרות ולא דוקא נקט תרומה דהוא הדין מעשר אצל שאר פירות לא חשו לענין מעשר אלא לתרומה גדולה כמו שמפרש רבי שילא צסס ר"ש אח"כ ר' שילא צסס ר"ש אמר לא חשו אלא לתרומה גדולה אצל לירקות אפילו לתרומה גדולה לא חשו דמני אסי צסס רבי עקיבא מעשרות לירק מדצריהס פירוש שאין להס אסמכתא מן הפסוק כמו שיש לשאר פירות דלסמכו צצגן אקרא ולפי זה לא קשה מידי מהך דשמעמין דרבי מאיר אכל עלה של ירק וההוא דמסכת ע"ז דלכל פירי דלא מעשרן צסאר פירות קאמר שהורמה מהן תרומה גדולה אצל לא מעשר וצצברכות (דף נו.) לא גרסינן ירק דצנלץ איירי ולא ירק הוא ול"ג נמי מעשר אלא הני מילי גצי צלף דכל שאר פירות אינו נוהג מעשר אלא תרומה וכן הוא בצפרים מדיקוס וסהיא דצירושלמי דקאמר צצאו הרוצין וצטלוס סמכינן עכסיו שאין אנו מפרשיין תרומות ומעשרות ור"מ מפרש דלין השדות חסוצות כמו שלנו לפי שנותנין מהן מס ולפי זה צימיהס לא היו מפרשיין אלא מהניסו אלא יהצי טסקא דלויכא דלא יהצי דללמר צהמקבל (צ"מ קי.) אריעא דלית לה כרגא וטסקא מאי ועוד יש לפרש שמה הרחוקים מארץ ישראל כמויו לא תקנו חכמים ועוד יש מפרשים שנמצא צירושלמי דהא דקאמר דמכויז ולהלן פטור מן הדמאי לאו דוקא דמאי אלא אף מן הודאי וסאה סמכינן: **אלא** מקום הניחו לו **אבותיו** להתגדר בו. תימה דלמ משני הכי צפרק צמה צמה (שצת דף נו:). דדרשינן ואת הצמות אשר על פני ירושלים אשר צנה שלמה (אזותם צצר יאסיהו) כי אפשר צא אסא כי אלא מקיש ראשונים לאחרונים מה אחרונים לא עשו ותלה צגן אף כי' וסמאי לא משני דמקוס הניחו לו אצותיו להסגדר צו כדמשני הכא ויש לומר דצשלמא הכא גצי נחש הנחושת לפי שנעשה על פי הדבור עעו צו הראשונים והיו סצורים שהיה אסור לצערו אלא הסס צמה היו טועין שלא לצער אותן הצמות:

ודי"למא נתן עיניו בצד זה ואבר בצד אחר. יווא"מ דתנן צפרק צמה מלייקין (שצת דף לד.) ספק חסכה מעשרין את הדמאי הא ודאי חסכה לא אמאי כיון דלפשר ע"י נתן עיניו צצד זה ואוכל צצד אחר אס כן יהא מותר להפריש צצצת כדמוכח צפרק נוטל (שס דף קמא:). דמתן רבי יהודה אומר אף מעלין את הדמומע צצחד ומאה ופרץ צגמנא (שס דף קמב.) והא מתקן הוא ומשני הא מני רבי שמעון צן אלעזר היא דלמר נתן עיניו צצד זה ואוכל צצד אחר ולהכי לא חשיצ תקון צצצת כשמעלה ויש לומר דשאני מדומע סכצר היה נתקן אצל תחלתו של טבל לא שרי על ידי דלפשר ליתן עיניו צצד זה ולאכול צצד אחר. שמה שר של יס השיב לו כך אי נמי רבי פנחס היה מחשצ צלצו שלכך היה מניח מלחלוק לו וכענין זה תריך לפרש צפרק קמא דמסכת ע"ז (דף קי.) גבי רבי אליעזר צן דורדייא דלמר שמיס צקשו עלי רחמיס:

הא

עין משפט ונר מצוה

לָא א ב ג מיי פ"א מלכות תרומות הלכה ה ׀נפ"ו מלכות צית הצחירה הלכה טז: לָא ד מיי פ"ג מלכות מעשה הלכה ט:

שיטה מקובצת

אן ת"ח האומר דבר הלכה של חדרו: ס משקשים את דבריו. י"ב י"א משקשין: א מה"ד ולא הוריש וגו' אלא הניחוס למס עובד וישבו ביניהן: ד ולא לעתיד לבא כשיגלו בימי נבוכדנאצר: ס מאגודה אכילה דמשנאגד אסור למיכלה אכילת עראי: ׀ לתרום שלא מן המוקף מן שאינו סמוך לו: ׀ דבגולה היו מפרשיין תרומות ומעשרות וסאה ו' אבא: ס וא"ת ורתנן כפ' במה מדלייקן. י"ב ע' תוס' מנחות דף נה ע"א ובכורות דף נט ע"א:

רבינו גרשום

אוסרים שאני עתיד להחיר. מזהיקין לשון גסות משרבו וזהווי חלב שלא חזרו תלמודן כל צורכן כלומר ולא דקדקו בפני רבן כל צורכן רבו מחלוקת בישראל דאחד אוסר ואחד מתיר אחר מטירה ואחד מטמא: הכתי' לא הוריש מנשה את בית שאן ואת בנותיה כלומר לבדה ולא הוריש יושבי העיר אבל היו להם עובדי: ולא קידשום עולי בבל וקא סברי קדושה ראשונה וכו' קדושה ראשונה שקדשה יהושע קידשה לשעתה כלומר במקדש ראשון ולא קידשה במקדש שני והניחום שלא קידשום בפעם שניה כשעלו מבבל שלא יהו לא בכלל מעשר ולא בכלל שביעית שחורשו וזרועו שביעית שיסמכו עניים עליהם שביעית וצית עולי נמי לא כבשוה שאל בכל דמשום הכי לא היתה חייבת לא במעשר ולא בשביעי' ולפיכך אכל ו' מאיר עלה של ירק במקום אחר עשר ליה. כלומר שהוא היה במדינה [אחרת] ונתן עשור לשם להחיר עלה זו שבמדינה זו: לא נחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף. כלומר א לא נחשדו אותו שום אדם שבעולם דהוא הוה תורם אלא משלפני ומשום הכי אכל עלה. אלא תדע שמותר היה לאכול בלא מעשר. ודילמא נתן עיניו בצד זה ואכל וכו' כלומר מאגודה עצמו נתן מעשר שהוא אכל בצד זה ונתן מעשר מצד אחר. חזי מאן גברא אסחיד עליה שלא נתן מעשר על הכל. אני הולך לעשות כלומר אני הולך כמה שגור עלי הב"ה דכתיב כל הנחלים וכו'. דלא לימא כך עושים לבני לוויה כשבא למבאר הוא עבר ואותו שלוח זה לא עברו: ממשה רבינו ושייתן ריבואן כלומר שחלק להן הב"ה היינו שהיו ישראל ששים רבוא שש מאות אלף גרלי אלו ששים רבוא.

^[1] נראה דל"ל לא נחשד שום חבר שבעולם לתרום שלא מן המוקף אלא ודאי היה תורם אלא משלפני והכי אכל העלה אלא ודאי שמותר וכו'.